

Byggbolagen har makt över stadsplaneringen

Byggnadsnämnden går byggbolagens ärenden och det är ett hot mot Uppsalas historiska stadsmiljöer, anser Inger Sjöberg.

Vad tål Uppsalas historiska miljöer?

I Uppsala byggs flest bostäder i landet, mer än 2 000 om året. Bra, bostäder behövs när Uppsala växer. Det är populärt att bygga i historiska miljöer. Många står på tur att bli utbyggda och "vitaliserade". Men någon vidare diskussion om vad detta innebär har det inte varit. Frågorna är:

- 1) Kan den kulturhistoriska miljön ta skada och förlora sitt värde?
- 2) Ska historiska byggnader få skymmas av nya hus?

I nya byggplaner står ofta att bebyggelsen tar hänsyn till och visar respekt för den historiska och känsliga miljön. Men de som skriver och bedömer detta är inga experter, utan byggbolagen själva - tillsammans med byggnadsnämnden och ofta i strid med vad kulturinstanser har ställt som krav.

När det gällde bebyggelsen i Blåsenhus intill byggnadsminnet Botaniska trädgården hade kulturkontoret i kommunen skrivit: "Här måste ställas krav på såväl lämpligt skyddsavstånd som på form och arkitektonisk kvalitet. Ny byggnation bör ske i mindre enheter som inte tillåts dominera över den intilliggande slotts- och trädgårdsmiljön." Vad blev det? Jo, kolossen Pedagogikum byggdes så nära Botan så till och med raden av träd intill Norbyvägen måste fällas. Inget skyddsavstånd där inte!

Låt oss se på några planerade byggen i kulturhistoriska miljöer:

Höghus i Blåsenhus

Här ansåg sig Akademiska hus visa respekt för den känsliga historiska miljön genom planen att bygga ett 14-våningars bostadshus, 40 meter högt! De fick dock ta bort några våningar, men kommer i stället att höja höghuset vid Artillerigatan. Byggnadsnämnden gick här emot sina egna uppsatta normer för bebyggelse i Blåsenhus för att tillmötesgå byggherrar och markägare. Är detta en fristående nämnd?

Universitetets administration

Ett nytt administrationshus för universitetet planeras framför Pedagogikum. Akademiska Hus utlyste en arkitekttävling och presenterade ett åtta våningar stort glashus mittemot Slottet. Efter allmänhetens bestörtning väljer man nu en kombination av alla fyra arkitektförslagen (!) Enligt regiondirektör Hans Antonsson tar man lite här och lite där av förslagen, men har inte bestämt något än. Men en guide på visningen av Pedagogikum kunde peka ut läget från en viss bil på parkeringen till ett visst träd. Hur kunde det komma sig om inget är bestämt?

Seminarieparken

Det ståtliga gamla folkskoleseminariet i nationalromantisk stil med en pedagogisk trädgård med olika sorters träd och vackra hus är unikt i landet. Denna miljö hotas av planer, inne i parken, på en mur av höghus som skymmer själva Seminariet och får resterande park att upplevas som en gård bakom höghuset. Kulturnämnden och länsstyrelsen och många tusen Uppsalabor är emot dessa planer. En upprustad stadsdelspark behövs i det hårdexploaterade området. Byggnadsnämnden hävdar att parken blir större och mer tillgänglig för allmänheten om den bebyggs. Hur bemöter man ett så stolligt argument?

Odinslund

I Odinslund vill stiftelsen Ubbo bygga ett långt flervånings studentbostadshus i förortsfunkisstil från Carolinabacken till Villa Anna mitt emot Helga Trefaldighetskyrkan. Man säger sig inte bara visa respekt för den känsliga miljön utan hävdar också att man skapar Uppsalas nya finrum!

Säkert kan man få stadsmiljöpris så småningom för här kan man tala om ”nytt liv i historisk miljö” och ”vitalisering” med allt vad som tillhör studentlivet: grillfester, popmusik, mopedåkning med mera utanför kyrkorna. Denna miljö som förra landshövdingen Anders Björck bedömde ha världsklass blir då ännu kändare, men ökändare. Nuförtiden är det marknaden som styr den nya bebyggelsen i Uppsala har förre stadsbyggnadsdirektören Ingvar Blomster sagt på föreläsningar i höst. Det är uppenbart.

Uppsala kommun måste ta tillbaka makten över stadsplaneringen från byggbolag och byggnadsnämnd. Fler arkitektävlingar har två socialdemokratiska kommunalråd begärt i UNT och pläderat för att allmänheten ska ges möjlighet att påverka i stadsbyggnadsfrågor och inte bara informeras när allt är bestämt.

Andra kommunalråd arbetar hårt för att bevara parker och sammanhängande grönstråk. Det borde vara förbjudet att bygga bostäder i centralt belägna parker så länge det finns alternativ. Parker behövs ännu mer i framtiden. Alla ska ha en park inom 300 meter, det har man som mål i övriga landet.

Visst kan man tillåta ny bebyggelse i kulturhistorisk miljö, men med omdöme. Låt experter på arkitektur och kulturhistoria få sista ordet!

Inger Sjöberg

Uppsala

[2012-01-23](#)